

Iskolaérettség

A törvény szövege szerint az a gyerek, aki az adott évben augusztus 31-ig betölti a 6. életévét, tanköteles korba lép, ami azt jelenti, hogy elkezdheti az iskolát. Azonban ez nem kötelező, óvodavezetői engedéllyel a következő naptári év szeptemberében, vagyis a 7 éves kor betöltése után is lehet iskolába mennie.

A gyerek 6. életévében az óvoda döntheti el, hogy szerinte érett-e már a gyermek az iskola megkezdésére. Az olyan helyzetekben, amikor vitatható a kérdés, és az óvoda nem tud teljesen egyértelműen nyilatkozni róla, szükséges, hogy egy szakértő mondjon véleményt a gyermekről.

Ezt kérheti az iskola, kérheti az óvoda, vagy akár kérheti maga a szülő is.

Mit is jelenthet az iskolaérettség?

Testi fejlettség:

Hatéves korra egy átlagos gyerek kb. 120-130 cm, és 20-22 kg. Eltérések lehetnek, de ha a szükséges fizikai erő nincs meg, felmerül a kérdés, bírja-e a gyerek az iskolával járó megnövekedett terhet. Tapasztalat szerint a kisebb súlyú gyerek fáradékonyabb, teljesítménye hullámzóbb.

Eszközkezelés, ceruzafogás:

A helyes ceruzafogás megsegíti a vonalvezetést. Helytelen ceruzafogással, sokkal nagyobb erőfeszítést jelent az írás. Nehézségei igazán akkor jelentkeznek, amikor az írás mennyisége megnövekszik.

Mozgás:

Nagyon fontos az elemi mozgások összerendezettsége. Ezek az, kúszás, mászás, lábujjhegyen járás, sarkon járás, külső talpélen járás, guggoló járás, szökdelések, fejemelések háton, hason.

Ezek pontatlan, hibás végrehajtása az idegrendszer éretlenségét jelenti. A tanulási nehézséget akár 70 százalékban okozhatják.

Szintén idegrendszeri rendellenességre utal az egyensúlyérzék bizonytalansága, ez figyelemkoncentrációs és magatartási zavart okozhat.

Fontos a finommozgások fejlettsége is.

A csuklónak, ujjaknak, mozgékonyak, függetlennek kell lenniük. Ez előfeltétele az írástanulásnak.

Fontos szerepe van a keresztcsatornák jó működésének. Ennek az a szerepe, hogy a gyermek egymástól függetlenül tudja mozgatni a végtagjait. Ha nem történt meg a függetlenedés, a gyermek nem csak a kezével ír, hanem sokszor a lába, nyelve, egész teste követi az írásmozgást. Az akaratlan mozgások pedig nagyon fárasztják a gyermeket, egyszerűen elfárad az írástól.

Testséma:

Nagyon fontos, hogy ismerje saját testét, méghozzá biztonsággal. Bizonytalan testséma a világban való tájékozódást is bizonytalanná teszi.

Szem, szem-kéz koordináltság:

Ha a két szem koordinálatlanul mozog, vagy nehezen fixál, az olvasás, és az írás megtanulását nehezíti. A szem-kézkoordinálásra van szükség akkor, amikor a vonalrendszerben kell elhelyezni a betűket.

Térérzékelés:

A beiskolázás előfeltétele a jó térérzékelés. Bizonytalan térérzékelés a gyermek nyugtalanságát okozhatja. Egész személyisége bizonytalanná válhat. Indokolatlan félelmei lehetnek, ami akár agresszióban nyilvánulhat meg.

A térirányok felismerése térben és síkban elengedhetetlen feltétele az írás, olvasás megtanulásának.

Reprodukáló képesség térben és síkban előfeltétele annak, hogy a gyermek le tudja utánozni, másolni a látott mozdulatot, térbeli konstrukciót, vagy a síkban alkotott mintát. Ennek hiányában képtelen lesz önállóan dolgozni. Képtelen lesz átfordítani a tanítói utasítást, mintát. Mint tudjuk ugyanis, a tanulás egyik legfontosabb útja az utánzás, másolás.

Soralkotás, sorritmus folytatása: az írástérben és időben meghatározott rend, szabály szerint alkotott sor. Az olvasás egy betűsor dekódolása. Vagyis a soralkotás képessége nélkül lehetetlen meg tanulni írni, olvasni.

Az iránykövetés képessége azt jelenti, hogy a gyermek keze képes legyen a gyors, hirtelen irányváltoztatásra. Vizsgálat tárgyát képezi az is, hogy a gyermek számára melyik a természetes irány. Az, hogy balról jobbra haladva írunk, olvasunk, megállapodás kérdése,

nincs köze a természetességhez. Nem biztos, hogy a gyermek számára magától értetődő ez az irány. Ezt meg kell tanulnia.

Általános tájékozottság:

Egy hat éves gyermeknek illik tudni a nevét, szülei nevét, lakhelyét, születési évét, szülei foglalkozását. Ismeretekkel kell rendelkeznie az őt körülvevő világról. Életkorának megfelelően el kell tudni helyezni magát időben, társadalmi környezetben. Ismernie kell az évszakokat, napszakokat, napokat, és azok változásait.

Beszédképesség:

Iskolakezdésre tökéletesen kell ismernie az anyanyelvét. Árnyaltan, összefüggően és grammatikailag helyesen kell megfogalmaznia érzelmeit, gondolatát. Egy adott képről, összefüggő mondatokban kell beszélnie.

Gondolkodás:

A megfelelő szintű fogalmi gondolkodás előfeltétele az iskolai életnek. Ekkora már spontán el kell végeznie az elemi gondolkodási műveleteket. Ha gondolkodásmenete nem logikus, vagy nem tudja elvégezni az elemi gondolkodási műveleteket, mint pl. összefüggések felismerése, következtetések levonása, elemi logikai műveletek, ítéletalkotás, felmerül az értelmi fogyatékoság gyanúja.

Problémamegoldó gondolkodás: Fejletlensége megnehezíti az írás, olvasás tanulását, a beilleszkedést. Képtelen lesz az önálló munkára.

Az emlékezet:

A tanulásban elengedhetetlen az emlékezet megfelelő szintű fejlettsége. Szükséges a bevézéséhez, feladattartáshoz. Az emlékezet nem megfelelő működése nehezíti a tanulási folyamatot. Hiányosságai lehetetlenné teszik az ismeretek rendszerré szerveződését, ennek hiánya meggátolja az alkotó felhasználást.

Figyelem:

A jól rögzíthető és tartós figyelem a feltétele a tanulásnak. A nehezen rögzíthető, könnyen elterelhető, megtapadó figyelem nehezíti, esetleg lehetetlenné teszi az ismeretszerzést. Másodlagos tünetként jelentkezhet a súlyos magatartási és beilleszkedési probléma.

Feladattudat, feladattartás:

Iskolai munka elengedhetetlen része. Az iskolaérett gyermek megérti, hogy vannak kötelességei, aminek akkor is eleget kell, hogy tegyen, ha nincs hozzá kedve, fáradt, vagy inkább játszana. Ha ez nem alakul ki, nehéz lesz az iskola, nyűg a tanulás.

Jó kudarctűrő képesség:

Nélkülözhetetlen a tanuláshoz. Tudja elfogadni, hogy előfordul, hogy valami nem sikerül elsőre. Lássa be, hogy hibázhat, és ne veszítse el türelmét, ne adja fel a próbálkozást. Tanulja meg, a hibázás a tanulás útja.

Felnőttekhez való viszony:

Fontos, hogy bizalommal forduljon a felnőttekhez, ha segítségre van szüksége.

A felsorolt alapképességek megléte szükséges ahhoz, hogy az iskolai tanulás folyamata örömteli és akadálymentes legyen a gyermekek számára. Egy-egy képesség fejletlensége még nem teszi lehetetlenné a tanulást, de kisebb- nagyobb problémát már okozhatnak. Ha több területen mutat gyengébb teljesítményt a gyermek, felmerül az iskolaéretlenség gyanúja.